

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsakega meseca, ter stoji za vse leto 3 gold., a za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo, naročnino in oznanila pa Milic-eva tiskarna v Ljubljani.

Štev. 12.

V Ljubljani, 15. junija 1885. l.

XXV. leto.

Resnicoljubje.

V novejšem času, osobito odkar je Dunajsko učiteljsko društvo „Diesterweg“ pri naučnem ministerstvu prosilo, da bi se v šoli zopet smelo rabiti telesno pokorilo, so se pedagogični in politični listi mnogo pečali z vprašanjem: „Ali je pri vzgoji treba šibe, ali ne?“ — Velika večina iz mej teh je, kar je tudi naravno, „za šibo“. „Šiba novo mašo poje“, pravi pregovor. Vzgojitelji so pri lehkoživi mladini vedno teško izhajali brez pokoril. Abotno se mi torej zdí, če učitelj trdi, da mora učitelju užé avtoriteta sama popolnoma zadostovati. Res, prav lepo se to sliši, a v resnici je drugače. Menimo, da je ni šole, kjer bi ne bilo kakega pokvarjenega paglavca, ki je gluh za vse dobre besede in opomine, kajti prepričan je, da šibe ni v šoli. Če mora za kazen nekaj časa pred klopjo stati, ali če je kaj podržan po uku, to mu nič ne stori, vsaj ima urne noge, da lahko tovariše doide ter ž njimi o pravem času iz šole pride. — Brezovka, sevéda s pametjo rabljena, bi pa takemu nerodnežu kmalu pomagala ter ga k boljšemu mišljenju dovedla. — Učitelju, ki se v šoli drži pedagogijskih načel, mej poukom ni treba ravno dostikrat kaznjevati. Ako se učitelj za vsako poučevanje dobro in vestno pripravi ter tudi zanimivo poučuje, ga učenci radi in pazljivo poslušajo, ter mu ne prizadevajo nikakoršnih sitnosti. Drugače kakor v šoli, pa se obnaša mladina na poti v šolo in domov gredé. Pritožbe o razposajenosti nekaterih spridenih učencev po poti v šolo in iz šole in mej sabo pa bi se gotovo le s šibo najbolje rešile. Telesno pokorilo pa bi ne smel izševati učitelj sam, temuč kdo drugi v občini in sicer po učiteljevem navodilu.

Ako pa govorimo za šibo, vender tū ne menimo tistega nespametnega in neusmiljenega udrihanja, kakor je bilo navadno nekdaž tū pa tam po šolah (in celó po vzglednih šolah). Vsaka kazen, kakor tudi pohvala naj bode preišljena. Neprejšljeno kaznovanje mnogo škoduje ne le šoli, ampak tudi sploh vzgoji. Najnavadniša, a tudi največja in najgrša naopaka, katero nahajamo mej mladino in iz katere izvira mnogo drugih nečednosti, je pa laž, ki se domá in v šoli prav redno vzgoja, včasi tudi nekako nehoté. Otrok se kaj malega pregreší, za kar ga strogi vzgojitelji hudo kaznujejo. Ko bi bila kazen pregrešku primerna, bi jo bil otrok voljno prenesel, svoj pregrešek obžaloval ter se skoraj gotovo tudi poboljšal. Ker pa je bila kazen prestroga, je to otroka razsrdilo; postajal je odslej vedno zlobnej; pregreški njegovi, katere je jel kmalu tudi skrbno skrivati, postajali so vedno večji ter so se množili od dné do dné. — Večkrat se je pripetilo, da je bil otrok pri pregrešku kolikor toliko užé zasačen, vender se je iz strahú pred kaznijo tako gladko z besedo izrezal, da ga vzgojitelj ni mogel kaznjevati. To ga je ojačilo;

drugokrat storí ravno tako, in to se ponavlja, če vzgojitelj ni posebno pozoren, toliko časa, da se iz „lažnjivca v sili“ izcimi velik, hudomušen lažnjivec.

Take hibe proti vzgoji pa se ne nahajajo le doma, temveč tudi v šoli, po delavnicah in povsod, kjer se nepremišljeno kaznuje.

Največkrat se tedaj otrok laže zato, ker se boji kazni. Ako je pa vzgojnik prenapet in brezsrčen človek, ga otrok le nekako na videz uboga in mu je potuhnjen. Potuhnjen otrok pa postaja prilizovalec in hinavec, kar je oboje zelo slabo. Vzgojnik naj tedaj pazi, da ne bode vzrejal prilizovalcev in hinavcev. To se mu najlagje posreči, ako z otrokom ne ravna prestrogo; ako mu pustí, da govori in se kaže, kakor je, — to je, da je odkritosrčen. Odkritosrčen pa je otrok le tedaj, kadar vidi, da ga vzgojitelj ljubi in mu le dobro želi ter da se mu ni bati ničesar, če se ravna po njegovi volji.

Vzgojitelj naj torej pri otroku odpravlja vsak naopačni strah in vsako nepotrebno bojzljivost ter naj otroku kaže, da on mnogo bolj ceni človeka, ki je odkritosrčen, kakor pa takega, ki se prilizuje in dobrika. Vzgojnik naj otroku kaže na vzgledih iz domače in svetovne zgodovine, kako pošten mož zaničuje vsako laž in da sploh človek, ki mu je za svojo čast kaj mar, nikakoršne laži ne more in ne smé trpeti. Kadar otrok vidi, da je vzgojniku resnica čez vse, postaja bolj in bolj pogumen, ter je popolnoma odkritosrčen; otrokova duša je vzgojniku na stežaj odprta. Vzgojnik naj pri vsaki priliki otroku kaže, da on tako zaupanje zelo čísla in spoštuje. Pri tem pa naj bode vzgojnik otroku tudi sam v najlepši vzgled. Vsaj je sploh znano ono glavno pravilo, ki pravi, da naj bode vzgojitelj sam pošten, torej tudi resnicoljuben.

Kakó pa je dandanes z resnicoljubjem? Poglejmo v domačo hišo, in kmalu bomo tu pa tam videli, kakó sestavno se gojí laž in hinavstvo. Tu vidimo premožno, a malo omikano ali pa celó surovo mater, katera ima edinega otroka, hčerko, ki jo pripelje v šolo. Slepo ljubeča mati bi rada videla, da bi njeno ljubico povsod odlikovali. A šolske naloge so težke, pretežke za pomehkušeno stvarico. Dobi jej domačo učiteljico, katera ji, da je prej gotova, naloge narekuje, zraven jo pa uči, da naj v šoli reče, da je nalogo sama naredila, kar leno, razvajeno dekletce v šoli istinito smelo trdi. Razven tega pa mora učiteljica mesto svoje gojenke vezti, plesti ter v teh strokah izdelovati jako lepe reči, s katerimi se abotna mati v pričo otroka proti svojim znankam baha, da jih je ljubljeno dete samo naredilo. In tako se vrsté zgodbice za zgodbicami po lažnjivih, zvitih ovinkih. — Matere in sploh vzgojiteljice prepričajte se, da imajo take slabosti (kakor jih imenujete) hude, hude posledice. Po tej poti se otroci vadijo lagati pa tudi nekako naopačno hrepeneti po časti, katere niso zaslužili. Celó divjaki črtijo lažnjivca in mu ne zaupajo. Beremo o divjih Astekih v Ameriki, da imajo navado, da lažnjivega otroka s trnom v jezik zbadajo tako dolgo, da se odvadi lagati. — Tedaj: stariši, učitelji in sploh vzgojniki, pazimo, da vzrejamo pošteno, odkritosrčno in resnicoljubno mladino. *H.*

J e z i k.

Jezik je splošno spričevalo človeške omike. Z jezikom razodeva človek sam sebe, svoje občutke, misli in voljo. Z jezikom prav kažemo dušo, kakoršna je v resnici. Kako pa se otrok vadi govoriti? Nagon, da otrok želi druge posnemati in sam delovati, priganja otroka govoriti.

Otrok sliši očeta, mater, brata ali sestro govoriti ter ponavlja besede, katere mnogokrat sliši. To pride iz nagona, da se ravna po drugih, in jih posnema. Ta točka je pri vzgoji zelo važna. Otroci, kateri imajo močen nagon, da se po drugih ravna, in